

publishing processes within which editor develops activities, refinement of editor's professional knowledge and skills related to the book promotion using various media tools and different media platforms. Moreover, it highlights advantages of the project approach in engagement with the author and the content of the book, emphasizes the risks associated with author's unconstructive behaviour in collaboration with the editor, exposes various aspects of marketing forecasting of future edition perception by the target audience. The article raises the problem of professional editor's self-instruction, affecting not only his status in the professional environment, but also determining the degree of ambition and attractiveness of the publishing project he creates for other book agents to a certain extent. It reveals a contemporary need for the editor to navigate among the media trends and features of media consumption for developing communications with book agents and readers.

The article outlines editor's field of activity and responsibility in the promotion of publishing projects, developing a value field, which is of the highest importance for them, as well as the importance of professional and business authority of the editor in setting media image of the publishing house and its activities. Furthermore, attention is paid to the differences of the professional status of editor between Ukrainian and foreign publishers, the existing tendential gap among the attention paid to them not only within the professional audience but also from the reader's perspective.

Keywords: editor; editor status; editor competence; publishing project; content; book agent; content distribution; editor media position

References

1. Antonova S., Solovev V., Yamchuk K. (1999). *Redaktirovanie. Obshij kurs*. Moskva: Izd-vo MGUP. Available at: <http://www.hi-edu.ru/e-books/xbook023/01/part-012.htm#i2367/>.
2. Rizun V. (1996). *Literaturne redaguvannya*. Kyiv: Libid.
3. Ovchinnikov V. (2005). *Istoriya knigi: Evolyuciya knizhkovoyi strukturi*. Lviv: Svit.
4. *Istoriya ukrajinskoyi kulturi : u p'yati tomah. Tom 1. Istoriya kulturi davnego naseleння Ukraini*. (2001). Izbornik. Available at: <http://litopys.org.ua/istkult/ikult.htm>.
5. Feller M. (1972). *Dovidnik korektora*. Harkiv: Redakcijnno-vidavnicnij viddil knizhkovoyi palati URSR.
6. Manguel A. (2008). *Istoriya chteniya*. Ekaterinburg: U-Faktoriya.
7. Richardson B. (1994). *Print Culture in Renaissance Italy: The Editor and the Vernacular Text, 1470—1600 (Cambridge Studies in Publishing and Printing History)*. Cambridge University Press.
8. Bem G., Verner J., Gardt G., Shulc G. (1994). *Vidavec majbutnogo: marketing i menedzhment u vidavnic'tvi*. Kyiv: Osnovi.
9. Ivanchenko R. G. (1967). *Rukopis u redaktora*. Harkiv: RVV Knizhkovoyi palati URSR.
10. Muzychenko S. (2020). *Redaktor o prichinah knizhnogo braka*. Available at: <http://editorium.ru/171/>.
11. Bondar Yu. V., Golovatij M. F., Senchenko M. I. (2010). *Enciklopediya dlya vidavcy ta zhurnalista*. Kyiv: DP "Vid. dim "Personal".
12. Teremko V. (2012). *Vidavnic'tvo XXI. Vikliki i strategiyi*. Kyiv: Akademvidav.
13. Milchin A. (2005). *Metodika redaktirovaniya teksta*. Izd. 3-e, pererab. i dop. Moskva: Logos.
14. Eko U. (2020). *Shest progulok v literaturnyh lesah*. Available at: <http://www.library.fa.ru/files/Eco-Six.pdf>.
15. Semkiv R. (2018). *Yak chitati klasikov*. Kyiv: Pabulum.
16. *Redaktor zavtra: "universalnyj soldat" ili uzkoprofilnyj specialist?* (2020). Available at: <http://www.unkniga.ru/kultura/6689-redaktor-zavtra-uneversalnyj-soldat-ili-uzkospetsializirovannyj-spetsialist.html>.

Надійшла до редакції 6 лютого 2020 року

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

УДК 021.8:025.5](477)(045)

DOI: 10.36273/2076-9555.2020.3(284).13-17

Валентина Медведєва,

кандидат історичних наук, старший науковий співробітник відділу оперативної інформації НБУВ,

e-mail: siaz2014@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1971-0347>

Роль сучасної бібліотеки в інформаційній підтримці органів державної влади в контексті розвитку інформаційного простору

Досліджено особливості інформаційної та аналітичної роботи бібліотечного закладу в інформаційній підтримці органів державної влади в умовах інформатизації суспільства.

Увагу зосереджено на розгляді перспективної форми роботи бібліотечної установи, як-от модель інформаційно-аналітичного партнерства з розширенням її діяльності як центру доступу до будь-якої інформації. Під розширенням діяльності передусім розуміємо інформаційну участь бібліотеки в державотворчих демократичних процесах, інформаційну підтримку громадськості із суспільно значущих питань, забезпечення інформацією органів державної влади, що сприяє ухваленню управлінських рішень.

Вагомими для дослідження цих процесів є різноманітні аспекти діяльності бібліотечних закладів із розвинутою інфраструктурою формування й аналітико-синтетичного опрацювання документних потоків для інформаційного забезпечення владних структур.

Приділено увагу виробництву й розповсюдженню інформаційних продуктів і послуг, зокрема правового характеру, що сприяє налагодженню співпраці органів державної влади та суспільства. Забезпечуючи їх інформаційні потреби, бібліотечні установи переходять на рівень рівноправних партнерів.

Проаналізовано значення ролі інформаційно-аналітичних підрозділів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (НБУВ).

Враховуючи досвід співпраці аналітичних підрозділів НБУВ з органами державної влади, наголошено на доцільності залучення бібліотек до ефективного розвитку інформаційного суспільства.

Досвід роботи в окресленій сфері має і Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади (СІАЗ) НБУВ. Результатом її оперативної співпраці з органами державної влади стали численні інформаційно-аналітичні продукти, що здобули високу оцінку замовників.

Ключові слова: бібліотечна установа; інформаційно-аналітична діяльність бібліотечних установ; інформаційно-аналітичні структури

Постановка проблеми. Суспільно-політичне й соціально-економічне життя нашої країни нині проходить у глобальному інформаційному просторі, де громадяни мають змогу впливати на розв'язання актуальних проблем, а влада — діставати оперативну, перевірену та всебічну інформацію щодо нагальних питань. Успіх діяльності органів державної влади, політичних партій, наукових установ, громадських організацій тісно пов'язаний з ухваленням та виконанням своєчасних управлінських рішень на підставі поглибленого інформаційно-аналітичного дослідження проблемних питань. Від якості та оперативності такої роботи залежить ефективність життєдіяльності сучасного суспільства. Інформаційний супровід роботи органів державної влади здійснюють бібліотечні установи, а отже в контексті розвитку інформаційного простору актуальним вважаємо розгляд ключових питань, що потребують удосконалення бібліотечних систем інформаційно-аналітичного забезпечення.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Значущими для вивчення зазначених процесів стали різноманітні аспекти діяльності бібліотечних закладів із розвинутою інфраструктурою формування й аналітико-синтетичного опрацювання документних потоків для інформаційного забезпечення владних структур.

Дослідження актуальних питань порушеної проблематики здійснювали вітчизняні науковці, поміж яких особливої уваги варті праці В. Горового, О. Кобелева, І. Давидової, М. Дворкіної, Г. Сілкової, Н. Слядневої, Т. Добко та інших.

Метою статті є вивчення ролі бібліотечного закладу в інформаційній підтримці органів державної влади в контексті розвитку інформаційного простору.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасні бібліотеки, насамперед наукові, не стоять осторонь питань інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади, виконуючи завдання інформаційного супроводу процесів ухвалення управлінських рішень у сфері регулювання політичних, економічних та соціальних аспектів життєдіяльності країни. Представники органів державної влади дістають не лише потрібну їм інформацію, а й нове знання через доступ, нагромадження, збереження, аналіз, синтез і трансформацію даних [1].

Бібліотечні установи дедалі більше уваги приділяють виробництву й розповсюдженню інформаційних продуктів та послуг, зокрема й правового характеру, сприяючи налагодженню співпраці суспільства та органів державної влади. Забезпечуючи їх інформаційні потреби, бібліотеки переходять на рівень рівноправних партнерів. До показників такого партнерства належать:

— розгалужена світова система інформаційних ресурсів бібліотечних установ;

— розвиток у бібліотеках інформаційно-аналітичного виробництва;

— надання громадськості постійного вільного доступу до інформації про функціонування суспільних і державних інституцій;

— забезпечення владних структур інформацією про реакцію суспільства на діяльність влади через інформаційні продукти й послуги бібліотечних установ тощо [2].

Однак проблема фінансування бібліотек актуальна вже тривалий час і спричиняє суттєві перешкоди на шляху їх трансформації в соціально-політичні інститути, що мають не тільки інформувати читачку аудиторію, а й забезпечувати публічність відомостей про діяльність державних органів влади. Крім цього, сучасні підходи до вироблення управлінських рішень потребують суттєвих змін методів роботи з інформацією, принципів і механізмів взаємодії об'єктів управління та об'єктів виробництва інформаційно-аналітичних продуктів [7].

Водночас на роль бібліотечних установ країни у глобальному інформаційному середовищі негативно впливають такі проблеми:

— брак належної законодавчої бази;

— відсутність угод для ефективної міжнародної співпраці та обміну інформацією;

— низький рівень упровадження міжнародних стандартів бібліотечно-інформаційного обслуговування;

— брак знань і навичок міжнародної співпраці у бібліотечного персоналу;

— низький відсоток представництва вітчизняних бібліотечних фахівців у міжнародних професійних організаціях тощо [9].

Попри наведені проблеми, бібліотечна установа залишається важливим інформаційним інститутом, одним із центральних суб'єктів діяльності в реальному та віртуальному інформаційному просторі, оскільки не лише продовжує збирати та зберігати значний обсяг соціально значущої інформації в різноманітних форматах фіксації, а й доповнює віртуальну частину документного простору.

Важливу функцію відіграє якість інформації, що зберігається у бібліотеці, котра, на відміну від будь-яких хаотичних зібрань документів, здійснює їх аналітико-синтетичне опрацювання, охоплюючи каталогізацію, систематизацію, предметизацію та підготовку бібліографічних покажчиків. До того ж бібліотечні фахівці виконують і ґрунтовніше опрацювання документів, створюючи реферативну, оглядово-аналітичну та прогностичну інформацію.

Очевидно, що нині саме бібліотеки спроможні посісти нішу постачальників якісної інформації. Така

репутація забезпечує соціальну довіру й може розглядатися як стабілізаційний чинник за умов нестабільного суспільства. Отже, довіра до бібліотечного закладу може стати основою для відстоювання його інтересів в інформаційному суспільстві, в органах законодавчої та виконавчої влади, в умовах формування нових механізмів співпраці, розвитку соціального партнерства та різноманітних громадських асоціацій на базі бібліотеки тощо [3].

Інформаційна співпраця бібліотечних закладів із владними структурами на загальнодержавному й регіональному рівнях полягає в:

- наданні своєчасної, повної та об'єктивної інформації з конкретних питань, дібраної з широкого масиву джерел;

- систематизації оцінок із визначеної проблематики;

- наданні можливих варіантів розв'язання актуальних проблем;

- формуванні висновків на основі аналізу;

- наданні пропозицій щодо політичних та організаційних дій органів управління для забезпечення ухвалення найоптимальніших рішень на підставі всебічної поінформованості [5].

Такий досвід роботи мають фахівці Служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади (СІАЗ) НБУВ. Результатом її оперативної співпраці з органами державної влади стали численні тематичні інформаційно-аналітичні продукти, що здобули високу оцінку клієнтів. Замовники інформації СІАЗ у центральних органах державної влади мають змогу одержувати оперативно й систематично оновлювану інформацію про перебіг суспільних перетворень на місцях, про оцінку громадськістю діяльності місцевих органів влади тощо [2].

Використовуючи фонди бібліотеки під час створення інформаційно-аналітичних продуктів, співробітники СІАЗ виробляють синтезовану інформаційну продукцію, що характеризує суспільні явища та процеси, насамперед з якісного, а не кількісного погляду, починаючи від стислих оперативних довідок і закінчуючи докладними доповідями, що якнайповніше віддзеркалюють інформаційні потреби органів державної влади [1].

Загалом, у країні інформаційно-аналітичну роботу здійснюють численні структури: інформаційні служби органів державної влади, наукових установ, політичних партій, громадських організацій та недержавні інституції інформаційного профілю, як-от Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова, Міжнародний центр перспективних досліджень, Український незалежний центр політичних досліджень тощо [4].

Пріоритетною діяльністю інформаційно-аналітичних структур — підрозділів наукових бібліотечних установ, порівняно з іншими інформаційними структурами, що виконують функцію інформаційного супроводу органів державної влади, є надання оперативного доступу до великих масивів різноаспектної інформації: наукової монографічної літератури, ек-

пертної думки, наукових статей, матеріалів періодики, електронних інтернет-видань, сайтів центральних і місцевих органів влади, партійних і громадських організацій, місцевих громадських об'єднань тощо [1].

У межах матеріально-технічних можливостей бібліотечні фахівці прагнуть забезпечити відкритість різнопланових інформаційних масивів, здійснюють їх багатоцільовий аналіз, створюють сприятливі умови для активного використання інформаційних ресурсів, надають відомості та знання, необхідні для суспільного розвитку.

Аналітичні підрозділи НБУВ також здійснюють тематичні моніторингові дослідження за матеріалами інтернет-ресурсів на замовлення органів державної влади, що сприяють комплексному аналізу ситуації, виявленню закономірностей суспільного розвитку, виробленню раціональних пропозицій для ухвалення належних рішень у галузях державного управління.

Інформаційно-аналітичні структури часто виконують функцію посередника між населенням і владою: одержуючи інформацію від органів державної влади, подають її споживачам без упередженості та перекопювань, зумовлених гонитвою за сенсаційністю тощо [6]. Водночас головною метою інформаційно-аналітичного дослідження на замовлення органів державної влади є заповнення пробілів в інформаційному забезпеченні процесу ухвалення рішень на державному рівні, що дає змогу розв'язати такі завдання:

- виявлення й прогнозування напрямів розвитку проблемних ситуацій;

- дослідження поточної проблемної ситуації для з'ясування причин та умов, що призводять до її появи;

- розгляд правових актів із певного питання;

- моніторинг фактів чи рішень, що спричинили виникнення наявних проблем;

- підготовка рекомендацій із розв'язання проблеми, оцінювання наслідків ухвалення конкретних рішень.

Як свідчить досвід роботи СІАЗ НБУВ, робота над інформаційно-аналітичним дослідженням має кілька стадій:

- визначення мети;

- підготовка інформаційної бази;

- вивчення розвитку тематичних подій у суспільстві;

- виокремлення найважливіших тенденцій, здатних вплинути на суспільно-політичне й соціально-економічне життя країни;

- визначення загальної структури аналітичного документа;

- підготовка основного тексту; підсумкових висновків і прогнозів [7].

Сьогодні можливість контактувати в режимі реального часу з членами уряду, політиками, експертами та населенням наближає аналітика до процесу підготовки, розгляду, обговорення й ухвалення управлінських рішень, дає змогу прискорити створення аналітичного матеріалу, сприяє підвищенню його якості, ефективності роботи інформаційно-аналітичних структур тощо. Отже, інформаційно-аналітичні підрозділи бібліотечних установ мають можливість

оперативно реагувати на суспільні процеси та зменшити ризик спотворення інформації [8].

Висновки. Розв'язання політичних, економічних і соціальних завдань органами державної влади та місцевого самоврядування дедалі більше залежить від оперативності, наукової обґрунтованості й зваженості рішень, котрі вони ухвалюють. У процесі управління керівні органи постійно потребують різноаспектної перевіреної інформації як вагомого підґрунтя розроб-

лення та виконання управлінських рішень. Інформаційна функція бібліотечних установ у процесі тісної співпраці з управлінськими структурами перетворюється на інформаційно-аналітичну. Під час взаємодії з органами влади першорядним завданням бібліотечної установи стає саме інформаційне забезпечення процесів ухвалення найоптимальніших управлінських рішень у сфері регулювання політичних, економічних та соціальних проблем.

Список використаної літератури

1. Присяжна Л. Наукові бібліотеки як центри інформаційно-аналітичного забезпечення органів державного управління / Л. Присяжна // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. — 2014. — Вип. 39. — С. 138—146.
2. Вітушко Н. Роль бібліотечних установ у створенні та підтримці електронного діалогу: влада — суспільство / Н. Вітушко // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. — 2012. — Вип. 33. — С. 303—311.
3. Кривецький О. Діяльність бібліотек в контексті подолання соціокультурних загроз в освітній та культурній сфері / О. Кривецький // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. — 2017. — Вип. 48. — С. 845—854.
4. Присяжна Л. Роль сучасної бібліотеки в інформаційному супроводі діяльності органів державної влади / Л. Присяжна // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. — 2012. — Вип. 33. — С. 312—320.
5. Арістова І. Державна інформаційна політика: організаційно-правові аспекти [Електронний ресурс] / І. Арістова. — Режим доступу: http://www.pravo.vuzlib.net/book_z1189.html. — Назва з екрана.
6. Чуприна Л. Аналітичні підрозділи бібліотеки в системі стратегічних комунікацій / Л. Чуприна // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. — 2017. — Вип. 48. — С. 274—284.
7. Вітушко Н. Інформаційно-аналітичне дослідження на замовлення органів державної влади: особливості організації етапу підготовки інформаційної бази / Н. Вітушко // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. — 2013. — Вип. 36. — С. 245—258.
8. Чуприна Л. Оперативна інтернет-інформація в інформаційно-аналітичній діяльності бібліотек України : монографія / Л. Чуприна ; наук. ред. В. М. Горовий ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. — Київ, 2014. — 208 с.
9. Блажкевич А. Реформування українських бібліотек: урядова стратегія розвитку / А. Блажкевич // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. — 2017. — Вип. 48. — С. 362—369.

Valentina Medvedeva

The role of the modern library institution in the information support of public authorities in the context of information space development

The peculiarities of the information and analytical work of the library institution in the information support of the state authorities in the conditions of informatization of the society are investigated in the article.

Attention is drawn to a promising form of work for a library institution, such as a model of information-analytical partnership with the expansion of the library institution's activity as a center of access to any information. Under the expansion of activities is primarily information participation of the library institution in state-building democratic processes, support of public awareness on important socially important issues, provision of information to public authorities, which facilitates administrative decisions.

Important for the study of these processes were various aspects of the activities of library institutions with a developed infrastructure for the formation and analytical and synthetic processing of document flows for information support of government structures.

Special attention is paid to the production and distribution of information products and services, including legal ones, facilitating the establishment of cooperation between public authorities and society. To meet their information needs, library institutions are raised to the level of equal partners.

The importance of the role of information and analytical units of the Vernadsky National Library of Ukraine (VNLU). Based on the experience of cooperation of the analytical units of the VNLU with the state authorities, it is possible to speak about the expediency of involving them in the effective development of the information society.

Such experience is with the Service of Information and Analytical Support of State Authorities (SIAS) of VNLU. As a result of its operational cooperation with public authorities, numerous informational-analytical products have been obtained, which have received a significant appreciation of the customers.

Keywords: library institution; information-analytical activity of library institutions; information-analytical structures

References

1. Prisyazhna L. (2014). Naukovi biblioteki yak tsenyri informatsiyno-analitychnoho zabezpechennya orhaniv derzhavnoho upravlinnya. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho*, 39, pp. 138—146.
2. Vitushko N. (2012). Rol biblioteknykh ustanov u stvorenni ta pidtrymsi lektronnoho dialohu: vlada — suspilstvo. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho*, 33, pp. 303—311.
3. Kryvetskyi O. (2017). Diyalnist bibliotek v konteksti podolannya sotsiokulturnykh zahroz v osvityniy ta kulturniy sferi. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho*, 48, pp. 845—85.
4. Prisyazhna L. (2012). Rol suchasnoyi biblioteki v informatsiynomu suprovodi diyalnosti orhaniv derzhavnoyi vlady. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho*, 33, pp. 312—320.

5. Aristova I. (2020). Derzhavna informatsiyna polityka: orhanizatsiyno-pravovi aspekty. Retrieved from: http://www.pravo.vuzlib.net/book_z1189.html.
6. Chupryna L. A. (2017). Analychni pidrozdily biblioteki v systemi strategichnykh komunikacij. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho*, 48, pp. 374—384.
7. Vitushko N. (2013). Informatsiyno-analytychne doslidzhennya na zamovlennya orhaniv derzhavnoyi vlady: osoblyvosti orhanizatsiyni etapu pidhotovky informatsiynoyi bazy. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho*, 36, pp. 245—258.
8. Chupryna L. A. (2014). *Operatyvna internet-informatsiia v informatsiino-analytychnii diialnosti bibliotek Ukrainy*. Kyiv.
9. Blazhkevych A. (2017). Reformuvannya ukraïn'skykh bibliotek: uryadova stratehiya rozvytku. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho*, 48, pp. 362—369.

Надійшла до редакції 19 лютого 2020 року

УДК 024:025.5]-024.87:004.77](477)(045)
DOI: 10.36273/2076-9555.2020.3(284).17-20

Інеса Смоляр,

завідувач відділу комплексного бібліотечного обслуговування НБУВ,
e-mail: smolarinessa@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4047-1280>

Леся Туровська,

науковий співробітник відділу комплексного бібліотечного обслуговування НБУВ,
e-mail: nankeyu@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0750-1794>

Трансформація бібліотечно-інформаційного обслуговування в умовах дистанційного сервісу

У статті порушено проблеми, з якими стикаються сучасні бібліотекарі під час дистанційного обслуговування віддалених читачів. Нагромаджуючи власні електронні інформаційні ресурси, формуючи на їх базі цифрові інформаційні продукти (електронні каталоги (ЕК), бази даних (БД), електронні виставки тощо), чи спроможна бібліотека забезпечити повноту та якість бібліотечно-інформаційного обслуговування? Цим питанням сьогодні опікуються провідні вітчизняні й іноземні бібліотекознавці, праці яких авторки внесли до джерелознавчої бази дослідження.

Розглянуто доробок учених Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (НБУВ), які простежують еволюцію наукової бібліотеки як складника світової інформаційної інфраструктури та долучаються до формування глобального інформаційного простору через радикальну зміну підходів до організації бібліотечної діяльності.

Аналізуючи бібліотекознавчі праці, авторки зауважують про брак загальноприйнятого погляду, розбіжності й недосконалість політики з проблем віртуальної трансформації бібліотечно-інформаційного середовища і обґрунтовують потребу виявлення й систематизації наявних форм і методів дистанційного бібліотечно-інформаційного сервісу та їх інтеграції на єдиній методичній і технологічній платформі.

З огляду на бібліотечну практику, авторки виокремлюють низку суперечностей між традиційними та інноваційними формами й методами бібліотечно-інформаційного обслуговування. Заходами, спрямованими на їх подолання, є вироблення єдиних методологічних принципів бібліотечно-інформаційного забезпечення в умовах дистанційного сервісу; проведення маркетингових досліджень для об'єктивного оцінювання ефективності дистанційного обслуговування з позиції віддалених користувачів; побудова алгоритму, адаптивної моделі та, зрештою, — стрункої системи бібліотечно-інформаційного забезпечення віддалених читачів в умовах дистанційного обслуговування.

Ключові слова: електронні інформаційні ресурси, послуги й продукти; онлайн-технології; віртуальне середовище; інформаційно-комунікаційна діяльність; наукові комунікації; суспільство знань; дистанційне сервісне обслуговування; віддалені читачі; бібліотечно-інформаційний комплекс

Постановка проблеми. Одним із пріоритетних напрямів діяльності бібліотек у цифрову епоху є формування власних електронних інформаційних ресурсів і продуктів зі створенням на їх основі дистанційних сервісів, спроможних, завдяки мережевим технологіям, забезпечити повноту і якість бібліотечно-інформаційного обслуговування віддалених читачів поза межами традиційного, "фізичного" стереотипу: "бібліотека — читач".

На відміну від усталеного процесу трансляції знань від бібліотеки до користувача, що відбувався за допомогою паперових документів (підручників, посібників, монографій, методичних матеріалів тощо), сучасна система обслуговування дедалі більше діє у триаді "бібліотека — комп'ютер — користувач" та опо-

средковується власними електронними ресурсами, послугами й продуктами книгозбірні. Завдяки такій інтернет-комунікації широке коло віддалених користувачів дістає необмежений цілодобовий вільний доступ до бібліотечних ресурсів і сервісів.

Долаючи парадигму реального простору, бібліотека інтегрується у віртуальне середовище на правах його повноправного суб'єкта, зміщуючи вектор діяльності в бік електронного обслуговування. З огляду на ці тенденції постає проблема коректного перерозподілу акцентів із консервативних, усталених бібліотечних форм і методів роботи — на формування й використання власних електронних інформаційних ресурсів, послуг і продуктів, різних за форматом, цільовим призначенням та засобами доступу.